మోర్లీ మింటో సంస్కరణలు 1909, ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం

మోర్లీ-మింటో సంస్కరణలు 1909: ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం 1909, దీనిని మోర్లీ-మింటో చట్టం అని కూడా పిలుస్తారు, ఇది భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలనలో ప్రవేశపెట్టబడిన ఒక ముఖ్యమైన సంస్కరణ. ఇండియన్ కౌన్సిల్స్ యాక్ట్ 1909 అనేది బ్రిటిష్ పార్లమెంటు యొక్క చట్టం, ఇది శాసన మండళ్లలో కొన్ని సంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టింది మరియు బ్రిటీష్ ఇండియా పాలనలో భారతీయుల (పరిమితం) ప్రమేయాన్ని పెంచింది.

దీనికి భారతీయ వ్యవహారాల శాఖ కార్యదర్శి లార్డ్ జాన్ మోర్లీ మరియు ఆ సమయంలో భారతదేశ వైస్రాయ్ లార్డ్ మింటో పేరు మీద దీనిని సాధారణంగా మార్లే-మింటో సంస్కరణలు అని పిలిచేవారు.
మోర్లే-మింటో చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ లోని మితవాద వర్గం యొక్క డిమాండ్లను పరిష్కరించడం మరియు దేశ పరిపాలనలో భారతీయ భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడం. ఈ కథనంలో, మార్లే-మింటో చట్టం 1909 గురించి మేము మీకు సంక్షిప్త సమాచారాన్ని అందించాము.

ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం 1909

ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం 1909, దీనిని మోర్లీ-మింటో సంస్కరణలు అని కూడా పిలుస్తారు, ఇది భారతదేశంలో బ్రిటిష్ వలస పాలనలో 1909లో రూపొందించబడిన ముఖ్యమైన శాసన చర్య. ఈ చట్టం ఆ సమయంలో భారతదేశ రాజకీయ నిర్మాణంలో అనేక మార్పులను ప్రవేశపెట్టింది. ఇది లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌ల పరిమాణాన్ని విస్తరించింది, భారతీయ ప్రతినిధుల ఎన్నికకు అనుమతించబడింది, శాసన ప్రతిపాదనలను ప్రవేశపెట్టడానికి మరియు బడ్జెట్‌ను ప్రశ్నించే అధికారాన్ని వారికి ఇచ్చింది మరియు బ్రిటిష్ పరిపాలనలో భారతీయుల భాగస్వామ్యాన్ని సులభతరం చేసింది.

మోర్లీ-మింటో సంస్కరణలు 1919

1909 భారత ప్రభుత్వ చట్టం ప్రత్యేక నియోజక వర్గాలను ప్రవేశపెట్టింది, ఇది ముస్లిం ఓటర్లచే మాత్రమే ముస్లిం సభ్యులను ఎన్నుకోవడంతో ఓటర్ల విభజనకు దారితీసింది. ఈ చట్టం పౌర సేవా అధికారుల నుండి మెజారిటీ సభ్యులను నియమించే మునుపటి "అధికారిక మెజారిటీ" వ్యవస్థను రద్దు చేయడం ద్వారా ప్రావిన్షియల్ కౌన్సిల్‌ల కూర్పులో గణనీయమైన మార్పులను తీసుకువచ్చింది. అయితే, సెంట్రల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లో అధికారిక మెజారిటీ ఇప్పటికీ కొనసాగుతోంది.

మోర్లీ-మింటో సంస్కరణలు

- కౌన్సిల్‌లలో శాసన ప్రతిపాదనలను ప్రవేశపెట్టే సామర్థ్యాన్ని భారతీయ ప్రతినిధులు పొందారు.
- సంస్కరణలు భారతీయ సభ్యులకు వార్షిక బడ్జెట్‌లోని వివిధ అంశాలను ప్రశ్నించే అధికారం కల్పించాయి.
- ఈ చట్టం ఎన్నికైన భారతీయ అధికారులు మరియు బ్రిటిష్ పరిపాలన మధ్య బాధ్యతాయుతమైన సంబంధాన్ని పెంపొందించింది.
- 1909 నాటి ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం బ్రిటిష్ శాసనసభలో గణనీయమైన మార్పులను ప్రవేశపెట్టింది.

మోర్లీ-మింటో సంస్కరణల నేపథ్యం

- భారతీయులను సమానంగా చూస్తామని క్వీన్ విక్టోరియా ప్రకటించినప్పటికీ, బ్రిటీష్ అధికారులు వారిని సమాన భాగస్వాములుగా అంగీకరించడానికి సంకోచించడంతో చాలా కొద్ది మంది భారతీయులకు అలాంటి అవకాశం లభించింది.
- లార్డ్ కర్జన్ 1905లో బెంగాల్ విభజనను చేపట్టారు. దీని ఫలితంగా బెంగాల్‌లో భారీ తిరుగుబాటు జరిగింది. దీన్ని అనుసరించి, భారతీయుల పాలనలో కొన్ని సంస్కరణల అవసరాన్ని బ్రిటిష్ అధికారులు అర్థం చేసుకున్నారు.
- భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ (INC) కూడా మరిన్ని సంస్కరణలు మరియు భారతీయుల స్వయం పాలన కోసం ఉద్యమిస్తోంది. ఇంతకుముందు కాంగ్రెస్ నాయకులు మితవాదులు, కానీ ఇప్పుడు తీవ్రవాద నాయకులు మరింత దూకుడు పద్ధతులను విశ్వసిస్తున్నారు.
- అక్టోబరు 1906లో, అఘా ఖాన్ నేతృత్వంలోని సిమ్లా డిప్యూటేషన్ అని పిలువబడే ముస్లిం ప్రముఖుల సమూహం, లార్డ్ మింటోతో సమావేశమై, ముస్లింలకు ప్రత్యేక ఓటర్లు, అలాగే వారి సంఖ్యా బలానికి మించి ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యం కల్పించాలని డిమాండ్ చేశారు. కొంతకాలం తర్వాత, ఇదే సమూహం ముస్లిం లీగ్‌పై నియంత్రణను తీసుకుంది, దీనిని మొదట్లో ఢక్కా నవాబ్ సలీముల్లా, నవాబులు మొహ్సిన్-ఉల్-ముల్క్ మరియు వకార్-ఉల్-ముల్క్ డిసెంబర్ 1906లో స్థాపించారు.
- ముస్లిం లీగ్ యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం పట్ల విధేయతను ప్రోత్సహించడం మరియు ముస్లిం మేధావి వర్గం భారత జాతీయ కాంగ్రెస్‌తో జతకట్టకుండా నిరోధించడం.

- లార్డ్ కర్జన్ బెంగాల్ విభజన తర్వాత బ్రిటీష్ పాలనను స్థిరీకరించడానికి బెంగాల్‌లో అశాంతిని పరిష్కరించడం ఒక్కటే సరిపోదని భారతదేశానికి లిబరల్ స్టేట్ సెక్రటరీ జాన్ మోర్లీ మరియు భారత కన్జర్వేటివ్ వైస్రాయ్ లార్డ్ మింటో ఇద్దరూ విశ్వసించారు. వారు ముస్లిం లీగ్‌కు మరియు దాని డిమాండ్‌లకు మద్దతునివ్వడం విశ్వాసపాత్రులైన ఉన్నత-తరగతి భారతీయులు మరియు పెరుగుతున్న పాశ్చాత్య జనాభా మద్దతును పొందేందుకు ఒక ముఖ్యమైన చర్యగా భావించారు.

మోర్లీ-మింటో సంస్కరణల యొక్క ప్రధాన నిబంధనలు

- ఫెడరల్ మరియు ప్రావిన్షియల్ స్థాయిలలో లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌ల పరిమాణం విస్తరించింది.
- సెంట్రల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లో 16 నుండి 60 సంవత్సరాల వయస్సు గల సభ్యులు ఉంటారు.
- బెంగాల్, మద్రాస్, బొంబాయి మరియు యునైటెడ్ ప్రావిన్స్‌ల లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లు ఒక్కొక్కటి 50 మంది సభ్యులను కలిగి ఉన్నాయి.
- పంజాబ్, బర్మా మరియు అస్సాం లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లలో ఒక్కొక్కటి 30 మంది సభ్యులు ఉన్నారు.
- ప్రావిన్షియల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్స్ సభ్యులు ఎలక్టోరల్ కాలేజీ సిస్టమ్ ద్వారా పరోక్షంగా ఎంపిక చేయబడతారు.
- ఎలక్టోరల్ కాలేజీలో స్థానిక ప్రభుత్వాలు, వ్యాపార గదులు, భూస్వాములు, విద్యా సంస్థలు, వర్తక సంఘాలు మరియు ముస్లింల ప్రతినిధులు ఉంటారు.
- అనధికారిక సభ్యుల నామినేషన్ కారణంగా ఎన్నుకోబడని మెజారిటీ ఉన్నప్పటికీ, ప్రావిన్సు కౌన్సిల్ సభ్యులు ఎక్కువగా అనధికారికంగా ఉంటారు.
- ఇంపీరియల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ భారతీయులను వారి మొదటి అధికారిక సభ్యులుగా స్వాగతించింది.
- ఈ చట్టం ముస్లింలకు ప్రత్యేక ఓటర్లు మరియు మత ప్రాతినిధ్యాన్ని ప్రవేశపెట్టింది.
- ముస్లిం ఓటర్లు మాత్రమే ముస్లిం సభ్యులను ఎన్నుకోగలరు, ఇది మతవాదం యొక్క "చట్టబద్ధీకరణ"కు దారితీసింది.
- లార్డ్ మింటో కమ్యూనల్ నియోజక వర్గ పితామహుడిగా గుర్తింపు పొందారు.

మోర్లే మింటో చట్టం 1909 యొక్క లక్షణాలు

మోర్లీ మింటో సంస్కరణలు 1909, ఇండియన్ కౌన్సిల్ చట్టం

- 1909 భారత ప్రభుత్వ చట్టం కేంద్ర మరియు ప్రాంతీయ స్థాయిలలో శాసన మండలి పరిమాణాన్ని గణనీయంగా పెంచింది.
- ఇది సెంట్రల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లో అధికారిక మెజారిటీని నిలుపుకుంటూనే ప్రావిన్షియల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్‌లలో అనధికారిక మెజారిటీ భావనను ప్రవేశపెట్టింది.
- ఈ చట్టం పరోక్ష ఎన్నికల వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేసింది, ఇక్కడ స్థానిక సంస్థలు ప్రాంతీయ శాసనసభల సభ్యులను ఎన్నుకోవడానికి ఎలక్టోరల్ కాలేజీని ఏర్పరుస్తాయి, వారు కేంద్ర శాసనసభ సభ్యులను ఎన్నుకుంటారు.
- ఇది శాసన మండలి విధులను విస్తరించింది, సభ్యులు అనుబంధ ప్రశ్నలు అడగడానికి, బడ్జెట్‌పై తీర్మానాలను ప్రతిపాదించడానికి మరియు చర్చా కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడానికి వీలు కల్పించింది.
- వైస్రాయ్ మరియు గవర్నర్ల కార్యనిర్వాహక మండలిలో భారతీయులను చేర్చడం ద్వారా ఈ చట్టం ఒక ముఖ్యమైన దశగా గుర్తించబడింది, సత్యేంద్ర ప్రసాద్ సిన్హా వైస్రాయ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిల్‌లో న్యాయ సభ్యునిగా చేరిన మొదటి భారతీయుడు.
- అదనంగా, ఇది ప్రత్యేక ఓటర్ల భావనను ప్రవేశపెట్టింది, ముస్లింలకు మతపరమైన ప్రాతినిధ్యం మరియు ప్రెసిడెన్సీ కార్పొరేషన్‌లు, ఛాంబర్స్ ఆఫ్ కామర్స్, విశ్వవిద్యాలయాలు మరియు జమీందార్లు వంటి అనేక ఇతర సమూహాలకు ప్రాతినిధ్యం కల్పించింది.

Adda247 తెలుగు